WIKIPEDIA

Cherokesiska

Cherokesiska (ᏣᎳᎩ, tsalagi) är ett irokesiskt språk som talas av de nordamerikanska cherokeserna. Det är ett polysyntetiskt språk som använder sig av tonaccenter. Cherokesiska är det enda kända sydirokesiska språket och det är känt för sitt stavelsealfabet, skapat av Sequoyah.

Cherokesiska	
Uttal	['ɕɛrʊˌkeːsɪska]
Talas i	USA
Region	Oklahoma, North Carolina
Antal talare	c:a 12000[1]
Språkfamilj	Irokesiskt ▪ Sydirokesiskt ▪ **Cherokesiska**
Skriftsystem	Cherokesiska alfabetet, Latinska alfabetet
Språkkoder	
ISO 639-2	chr (http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=90)
ISO 639-3	chr

Innehåll

Dialekter

Fonologi

- Konsonanter
- Vokaler
- Diftonger
- Toner

Skrift

Noter

Dialekter

Cherokesiskans ursprungliga utbredningsområde.

Cherokesiska har tre större dialekter. Den södra dialekten dog ut runt år 1900. Den mellersta eller Kituhwadialekten talas av Eastern band i Quallaområdet. Overhilldialekten eller den västra dialekten talas i Oklahoma[2]. Den södra dialekten som talades av invånarna i Lower Towns i området runt gränsen mellan South Carolina och Georgia hade *r* som likvida, alltmedan den samtida Kituhwa- eller Ani-kituwahdialekten som talades i North Carolina och Overhill hade *l*. Därmed har det inhemska namnet på språket ett L i sig, *tsalagi*, medan det på svenska och engelska har ett R, *cherokesiska*.

Fonologi

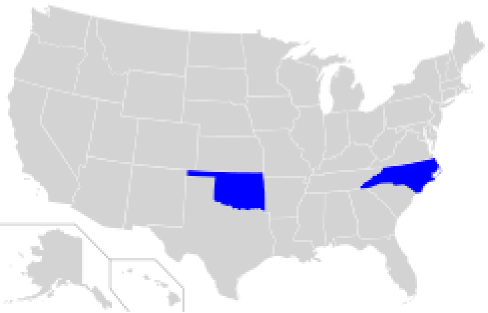

Delstater där cherokesiskan talas idag.

Det cherokesiska språket har bara en enda labial konsonant, /m/, som dessutom är ett relativt nytt fonem. Cherokesiskans <w> är ibland labiovelart, men även då alltså inget rent labialt ljud.

Konsonanter

Stopskylt med cherokesisk text (cherokesiska och latinska tecken) över den engelska.

	Bilabiala	Alveolara	Palatala	Velara	Glottala
Klusiler		t		k	ʔ
Affrikator		ʦ			
Frikativor		s			h
Nasaler	m	n			
Approximanter			j	ɰ	
Laterala approximanter		l			

Vokaler

	Främre	Centrala	Bakre
Sluten	i		u
Mellan	e	ə̃	o
Öppen		a	

Diftonger

Endast en diftong finns i cherokesiskan:

- ai /ai/

Toner

Cherokesiska är ett tonspråk och använder toner som kan kombineras på olika sätt och följer subtila och invecklade regler som varierar beroende på var man är. Tonsystemet har gradvis genomgått en förenkling på många platser eftersom cherokesiska är ett andraspråk på många platser. Dock spelar tonerna fortfarande en viktig roll i ords betydelse och många använder dem fortfarande, framförallt äldre talare. Den cherokesiska stavelseskriften visar dock inte toner och det är ovanligt att man inte förstår på grund av att tonerna utelämnas. Inte heller transkriberad cherokesiska visar toner förutom i ordböcker. Modersmålstalande kan urskilja skillnaden mellan ord där endast tonen skiljer dem från varandra från sammanhanget.

Skrift

Huvudartikel: Cherokesiska alfabetet

Cherokee skrivs med en stavelseskrift bestående av 85 tecken. Notera att *"v"* indikerar ett nasalt ljud i tabellen nedan.

a	e	i	o	u	v [ə̃]
Ꭰ a	Ꭱ e	Ꭲ i	Ꭳ o	Ꭴ u	Ꭵ v
Ꭶ ga Ꭷ ka	Ꭸ ge	Ꭹ gi	Ꭺ go	Ꭻ gu	Ꭼ gv
Ꭽ ha	Ꭾ he	Ꭿ hi	Ꮀ ho	Ꮁ hu	Ꮂ hv
Ꮃ la	Ꮄ le	Ꮅ li	Ꮆ lo	Ꮇ lu	Ꮈ lv
Ꮉ ma	Ꮊ me	Ꮋ mi	Ꮌ mo	Ꮍ mu	
Ꮎ na Ꮏ hna Ꮐ nah	Ꮑ ne	Ꮒ ni	Ꮓ no	Ꮔ nu	Ꮕ nv
Ꮖ qua	Ꮗ que	Ꮘ qui	Ꮙ quo	Ꮚ quu	Ꮛ quv
Ꮝ s Ꮜ sa	Ꮞ se	Ꮟ si	Ꮠ so	Ꮡ su	Ꮢ sv
Ꮣ da Ꮤ ta	Ꮥ de Ꮦ te	Ꮧ di Ꮨ ti	Ꮩ do	Ꮪ du	Ꮫ dv
Ꮬ dla Ꮭ tla	Ꮮ tle	Ꮯ tli	Ꮰ tlo	Ꮱ tlu	Ꮲ tlv
Ꮳ tsa	Ꮴ tse	Ꮵ tsi	Ꮶ tso	Ꮷ tsu	Ꮸ tsv
Ꮹ wa	Ꮺ we	Ꮻ wi	Ꮼ wo	Ꮽ wu	Ꮾ wv
Ꮿ ya	Ᏸ ye	Ᏹ yi	Ᏺ yo	Ᏻ yu	Ᏼ yv

Noter

1. ^ http://www.yourdictionary.com/elr/natlang.html
2. ^ Scancarelli, "Native Languages" p. 351

Wikipedia har en ***upplaga på cherokesiska***.

Denna artikel om historisk lingvistik, språkfamiljer, enskilda språk eller dialekter saknar väsentlig information. Du kan hjälpa till genom att lägga till den (https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cherokesiska&action=edit).

Hämtad från "https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Cherokesiska&oldid=46200711"

Sidan redigerades senast den 13 augusti 2019 kl. 07.53.

Wikipedias text är tillgänglig under licensen Creative Commons Erkännande-dela-lika 3.0 Unported. För bilder, se respektive bildsida (klicka på bilden). Se vidare Wikipedia:Upphovsrätt och användarvillkor.